

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 3 IR 22 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 24¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 ir 22 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant aiškiau reglamentuoti savivaldybių veiksmus, priimant svarbius ne, tik konkrečiai savivaldybei, bet ir visai valstybei, sprendimus, susijusius su istorinio atminimo (asmenybių, įvykių) įamžinimu.

Pastaraisiais metais istorinio atminimo įamžinimas (nevienareikšmiškai vertinamų asmenybių pagerbimas) sulaukė ne tik Lietuvos visuomenės prieštaringo vertinimo, bet ir tarptautinės bendruomenės susirūpinimo, kuris kenkia Lietuvos įvaizdžiui pasaulyje. Tai liudija, kad nesant savivaldybėse įstatymų lygiu reglamentuoto istorinio atminimo įamžinimo procedūros, daugeliu atveju sprendimų priėmimą lemia subjektyvus, kartais ir vienasmeniškas savivaldybės mero požiūris.

Atitinkamai siūloma keisti Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 1 dalį, įtvirtinat istorinio atminimo sąvoką; 22 straipsnio 1 dalį, išplečiant privalomų komisijų sąrašą, įrašant Istorinio atminimo įamžinimo komisiją; papildant 24¹ straipsniu, kuriame reglamentuotas Istorinio atminimo įamžinimo komisijos sudarymo mechanizmas ir jos kompetencija.

1.1. Poveikio vertinimas

Įstatymo projektas nepatenka į galimo didesnio poveikio teisės aktų projektų sąrašą, kuriems privaloma atlikti poveikio vertinimą.

1.2. Viešosios konsultacijos

Viešosios konsultacijos vyks Įstatymo projektą paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje.

1.3. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys

Atkreiptinas dėmesys, kad Vietos savivaldos įstatyme nėra įtvirtinta Istorinio atminimo įamžinimo komisija, jos kompetencija ir jos sudarymo mechanizmas, kas sąlygoja skirtingą teisinę praktiką kiekvienoje savivaldybėje. Todėl neįtvirtintas istorinio atminimo įamžinimas Vietos savivaldos įstatyme sukuria netolygų, nenuoseklų teisinį reguliavimą skirtingose Lietuvos Respublikos savivaldybėse.

1.4. Parengto Įstatymo projekto pagrindiniai tikslai ir uždaviniai

1.4.1. Įstatymo projekto tikslas – įtvirtinti įstatyminiu lygmeniu Istorinio atminimo įamžinimo komisijos veiklą, taip užtikrinant vienodą istorinio atminimo įamžinimo taikymo praktiką visoje Lietuvoje.

1.4.2. Įstatymo projekto uždaviniai:

- įtvirtinti istorinio atminimo įamžinimo sąvoką;
- reglamentuoti Istorinio atminimo įamžinimo komisijos sudarymo mechanizmą;
- apibrėžti Istorinio atminimo įamžinimo komisijos kompetenciją.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto rengimo iniciatorius yra Lietuvos Respublikos Seimas.
 Įstatymo projekto galutinę redakciją parengė Seimo narys Vytautas Juozapaitis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Vietos savivaldos įstatyme esamas teisinis reguliavimas neapima istorinio atminimo įamžinimo srities ir yra nereglamentuotas, todėl kyla grėsmė dėl teisės normų interpretacijos ir netinkamo teisės normų įgyvendinimo istorinio atminimo įamžinimo srityje skirtingose savivaldybėse.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Siūloma papildyti Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnį 1 dalimi, įtvirtinant Istorinio atminimo įamžinimo sąvoką, kurios turinys yra – „praeities įvykių ir asmenybių, užfiksuotų istorijos šaltiniuose, reikšmingų Lietuvos valstybei ar joje gyvenančioms bendruomenėms, įprasminimas viešais ženklais (paminklais, atminimo lentomis ar kitais simboliniais objektais).“ Pabrėžtina, kad ši sąvoka yra aprobuota Lietuvos Respublikos terminų banke.

4.2. Siūloma pakeisti Vietos savivaldos įstatymo 22 straipsnio 1 dalį, kurioje įtvirtinta tarp privalomų komisijų ir Istorinio atminimo įamžinimo komisija.

4.3. Siūloma papildyti Vietos savivaldos įstatymą 24¹ straipsniu, kuriuo, Istorinio atminimo įamžinimo komisijos įtvirtinama kaip privaloma.

Šio straipsnio 3 dalyje įtvirtinta Istorinio atminimo įamžinimo komisijos kompetencija:

1) vertina ir teikia išvadas, siūlymus ar rekomendacijas savivaldybės institucijoms dėl jų inicijuotų ir (ar) vykdomų istorinio atminimo įamžinimo priemonių;

2) atsižvelgdama į ekspertų išvadas ir rekomendacijas, nagrinėja savivaldybės bendruomenės narių, valstybės institucijų, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ar bendruomeninių organizacijų atstovų siūlymus ir pastabas dėl istorinio atminimo įamžinimo priemonių inicijavimo ir vykdymo;

3) informuoja visuomenę apie savo veiklą, savivaldybės teritorijoje vykdomas istorinio atminimo įamžinimo priemones ir jų rezultatus.

Atsižvelgiant į tai, manytina, kad sumažės pažeidimų istorinio atminimo įamžinimo srityje. Bus reglamentuota Istorinio atminimo įamžinimo komisijos veikla, įamžinimo projekto aprobavimas ir jo įgyvendinimo eiga (suderinimas, leidimo darbams gavimas, finansavimas). Taip pat bus aiškus funkcijų ir atsakomybių pasiskirstymas savivaldybėje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Rengiant įstatymą nebuvo atliktas poveikio vertinimas, nes nenumatomos neigiamos priimto įstatymo pasekmės.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

6.1. Įstatymo projektas tiesiogiai nesusijęs su galimybe vystyti korupcijai.

6.2. Kriminogeninei situacijai Įstatymo projekto priėmimas įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Verslo sąlygoms ir plėtrai Įstatymo projekto priėmimas įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą kitų teisės aktų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte vartojama sąvoka „istorinio atminimo įamžinimas“ yra Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka aprobuota Kultūros ministerijos terminijos komisijos ir suderinta su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektas neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektui įgyvendinti kitų teisės aktų keisti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus Įstatymo projektą valstybės biudžeto lėšų nereikės. Esamos savivaldybių institucijos nebus reorganizuojamos. Įstatymo projektu siūloma steigti naują, nuolat veikiančią komisiją su naujomis funkcijomis.

Savivaldybių administracijų darbuotojams padidės krūvis dėl Istorinio atminimo įamžinimo komisijų darbo techninio aptarnavimo.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Viešųjų konsultacijų išvados

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminis žodis – „istorinio atminimo įamžinimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.